

מלחמה ב-1965 - כתבה

ברגע שיחדור צה"ל לרמה הסורית, תהפוך זו שדהקרב בין ברית המועצות וסין.

באנטי רמקולים חוזרת התעמולה הסינית יום-יום על סיסמה אחת: מוסקבה בגדה במלחמת השיחרור של העמים באסיה, באסריקה ובאמריקה הלאטינית. מוסקבה השבעה והשמנה התפשרה עם הקאפיטליזם העושה. מוסקבה הלכנה עושה יד אחת עם אימפריאליזם של הגזע הלבן.

ברגע שיתקיף הצבא של ישראל ("הלבנה") את המדינות הערביות ("האפרו-אסיאתיות"), תתמוגג סין מנחת מהפכנית. היא תופיע כמגינה הגדולה של הערבים, כאויבת ישראל האויב פריאליסטית. היא תאשים את מוסקבה בבגידה, בפחדנות, בחוסר-אונים.

כל זה יכריח את ברית-המועצות להיות עוד הרבה יותר תקיפה מאשר בפעם שעברה. האיום במשלות מתגדבים וסילים יהיה רק חלק קטן מן המיתקפה הסובייטית. היא תרעיש עולמות באזים, תבטיח לערבים כל עזרה שהיא, תצא בהתקפת-מחץ על המערב, אותו היא תאשים בברית נסתרת עם ישראל, בקנוניה לנישול האומה הערבית הנאצלת.

אין אף נימוק נגדי אחד שירסן את ברית-המועצות.

אומנם ביקש לוי אשכול, עם עלותו לשלטון, לשפר את היחסים בין ירושלים ומוסקבה. אולם היתה זאת שאיפה שהצטיינה, בעיקרה, בתמימות מלבבת. כי אשכול קיווה להשיג את הדבר בדבריינועם, מבלי לתת שום תמורה. הוא גילה יחס ידידותי במיוחד לשגריר הסובייטי בישראל, אך באותה שעה עצמה נאמו נציגי ישראל במוסדות בינלאומיים נאומים חוצבי להבות נגד דיכוי היהודים בברית-המועצות — והשתלבו יפה במערכת התעמולה של ארצות-הברית, שהיתה מעוניינת מאוד להסית את הדעת ממאורעות אלאבאמה. בסדר-יפסת של צה"ל הושאר כיסא ריק לצורך תעמולה אנטי-סובייטית. והמיבצע העיקרי של ממשלת ישראל היה להדק את היחסים עם בון, אויבתה בנפש של מוסקבה.

מכאן ברור כי ברית-המועצות תטיל את כל עוצמתה האדירה על כף המאזניים לרעת ישראל, ברגע שתתלקח המלחמה.

ב-1965, כמו ב-1956, תהיה להתערבות סובייטית זאת תוצאה כפויה. היא לא תהיה רק איום ישיר על ישראל. היא תהיה גם להץ מכריע על המערב, שיצטרך להתחרות עם ברית המועצות, כדי שהערבים לא יידחפו לזרועות מוסקבה.

יש כאן תגובת-שרשרת פשוטה. ברית-המועצות תפעל נגדנו כדי למנוע את חדירת סין למרחב. המערב יפעל נגדנו כדי למנוע את התגברות השפעתה של ברית-המועצות.

המלחמה פרצה בסוף 1965, או בראשית 1966. כבשנו במכה אחת את הרמה הסורית. הכרונו קבל עם ועולם שצה"ל לא יפנה את הרצועה לאורך הגבול, בה נועדה תעלת ההטייה הערבית לעבור. אפילו מצאנו אינו שהיא מפה עתיקה, המוכיחה — לטענתנו — כי אותה רצועה כלל אינה שייכת לסוריה, אלא לארץ-ישראל של ימי המנדט. שום מדינה ערבית אחרת לא התערבה באורח צבאי. גמאל עבד-אל-נאצר הודיע כי יפעיל את צבאו לגירוש התוקפן הציני מן האדמה הערבית הקדושה רק אחרי שיכשלו כל המאמציים להשיג זאת באמצעים מדיניים. קרהנפט האמריקאי (מסעודיה ללבנון), העובר באזור הקרבות, נותק. הנפט הערבי החל מלזרום למערב.

קול התותחים השתק. הקרב עבר לזירה המדינית הבינלאומית. טוב ויפה. מה הלאה?

מה נשתנה הלילה הזה?

מה הדין, גביא הניא-פרימיטיביזם, אומר: לא איכפת לנו מה יגידו המעצמות. לא נקבל מצות מן הגוים מה לעשות. כשבאה סיסמה זו מפי הרמטכ"ל שצעד בראש צה"ל מתעלת-סואץ עד נחל-עוז, הרי היא

וושנינגטון: למנוע או להחזיר

הי עששה הנשיא לינדון בינס ג'ונסון? מה תהיה תגובתו על המיבצע הצבאי הישראלי? קיימת אגודת אודות ההשפעה האדירה של יהודי ארצות-הברית. לאגודה זו יש גרעין גדול של אמת. אכן, יש ליהודים השפעה עצומה בכמה מישורים בארצות-הברית: בעתונות, בסלבויה, בקולנוע, בשני בתי הקונגרס.

אך מו שמאמין עדיין כי די בהשפעה זו כדי להכתיב לוושנינגטון את מדיניותה, שוגה באשליות.

הנשיא אייזנהואר נעץ את הסכין בגבה של ישראל בשיא מערכת-הבחירות שלו. הוא יציפץ על הקולות היהודיים, והצליח.

הנשיא קנדי, ראש המפלגה הווכה בדרך כלל ברובם הגדול של הקולות היהודיים, לא היסס להפעיל לחץ אויר על ישראל כדי להכריח אותה לפתוח את הכור הגרעיני בדימונה בפני המפקחים האמריקאיים.

יחכן כי הנשיא ג'ונסון רגיש לדעת הבוחרים יותר משני קודמיו. הוא פוליטיקאי מקצועי,

לברנו - מול הנמלים

המבקש לזכות במירב הקולות. הוא לא יהיה אויש לקולות היהודים. אך הנשיא ג'ונסון הוכיח כי בשעת-החירום הוא מסוגל להחליט החלטות קיצוניות, ולאזן דווקא פופולאריות, כאשר יועציו המדיניים והצבאיים תובעים זאת ממנו.

במיקרים כאלה גילה גם כשרון גזיר לשחק כל ביקורת שלילית בעתונות ובבתי הקונגרס. רק פוליטיקאי או עתונאי אמץ מאוד מעז במצב כזה להטיל ספק בתבונת הנשיא.

ביום הפלישה של צה"ל, יתייצבו לימין ישראל כמה עתונאים וכמה פוליטיקאים, התלויים בקולות יהודיים. גדה יתייצבו:

● משרד-החוץ האמריקאי, שיעדו העיקרי הוא כיום למנוע את גלישת המחנה הניטראליסטי לתוך התחום הסובייטי. הערבים מהווים את מרכז המחנה האפרו-אסיאתי. יחד

אמת אורי אבנרי

עם הניטראליסטים האחרים, יש להם רוב באזים. בקיצור: כמו ב-1956, ישתדל משרד-החוץ האמריקאי להיות יותר אנטי-אמפריאליסטי מאשר הסובייטים.

● משרד-הבטחון האמריקאי, ששיקוליו יהיו דומים לשיקולי משרד-החוץ. הכוחות המזוינים של ארצות-הברית, שהשפעתם אדירה (הודות לקשריהם ההדוקים עם התעשייה הכבדה), לא ירשו לסובייטים לעקוף את תורכיה ואיראן, להתבסס סופית בעולם הערבי. מה גם שבמיקרה כזה צפויה סכנה לכל המיתקנים הצבאיים האמריקאיים בעולם הערבי — בסעודיה, בלב ובמקומות אחרים. סכנה מקבילה צפויה לזרם הנפט, הדרוש למערכת-הבטחון האמריקאית.

● חברות-הנפט הגדולות, היודעות כי כל התלקחות לאומנית במרחב תביא בהכרח להלאמת מיתקניהן. אין לשכוח לרגע כי צינור-הנפט החשוב של חברת עראקו עובר בדיוק ליד הגבול של קיבוץ דן, באזור-הקרבות הצפוני.

זוהי תשלובת כבירה של כוחות ואינטרסים, והיא שתכתיב את המדיניות לנשיא ג'ונסון.

מדיניות זו תהיה דו-שלבית:

● למנוע בכל מחיר את המיבצע הצבאי הישראלי, כדי למנוע את הצורך לבחור בין הקולות היהודיים בבית לבין האינטרסים הממלכתיים של ארצות-הברית במרחב. לחץ זה, שהיה מקביל ללחץ המופעל למען קיום פיקוח תמידי ורצוף על הכור בדימונה, יופעל על-

מתמיהה למדי. הרי דין לא נשש את השטחים העצומים של חצי-האי סיני, בחוספת רצועת עזה, מפני שהדבר התחשק לו. הוא נסוג, מפני שהמעצמות הגדולות ציוו עליו לסגת. יכול דין כיום לרמוז כי זייד בן-גוריון היה סמרטוט, עובר-בטל וחלש-אופי, וכי הוא — דין — לא היה נסוג מסיני אחרי מיבצע-קדש. יכול הוא לרמוז כי התנגד לנסיגה, כשם שהוא טוען עתה כי התנגד לביקור המפקחים האמריקאים בכור הגרעיני של דימונה בימי ממשלת בן-גוריון.

ככל זאת חייב דין תשובה על השאלה: איך היה הוא עומד מול הלחץ של המעצמות ב-1956?

הסובייטים איימו לשלוח מתגדבים ולהפציץ את ישראל. יועציו של בן-גוריון שיכנעו אותו (אומנם בטעות) כי סילים סובייטיים הוצבו כבר בחלב, לפעולה נגד ישראל. האמריקאים איימו בחרם כלכלי ומדיני. בעלי-ביתנו — האנגלים והצרפתים — התמוטטו בגבור הלחץ. כל זה היה לפני שמונה וחצי שנים, בשיא המרד ההונגרי, ערב הבחירות לנשיאות בארצות-הברית, לפני שנסתיימה מלחמת-השיחרור האלג'ירית, בטרם החל הענק הסיני מטיל את צילו על המרחב.

אם כן, מה יהיה המצב בחורף 1965/66?

האם המציאות המדינית הבינלאומית נוחה עתה יותר למיבצע צבאי ישראלי? האם התמיכה בישראל תהיה רבה יותר? האם הלחץ הנגדי יהיה קטן יותר? לשון אחרת: האם יש סיכוי כלשהו שישראל אמנם תוכל להמשיך ולחזיק בשטח הסורי שכבשה, כדי לשים קץ לתוכנית-ההטייה הערבית — או שמא תוכרר ישראל לסגת משטח-הכיבוש כבושת-סנים, מבלי להשיג דבר, זולת מתן הכשר בינלאומי סופי להטייה הערבית? זוהי, למעשה, השאלה המכרעת בכל ויכוח על הרעיון של "ובנג עכשו". כדי להשיב עליה בדייקנות, עלינו לנתח את עמדת כל אחת מן המעצמות בנפרד.

מוסקבה: אולטימטום מוחץ

אין שמץ של ספק לגבי עמדת ברית-המועצות. המדיניות שלה מוכתבת לה על-ידי הנסיבות הבינלאומיות.

בעת מיבצע-סיני סער המרד בהונגריה. בן-גוריון קיווה כי מרד זה יעסיק את הסובייטים, ימנע בעדם התערבות בענייני המרחב. היתה זאת הערכה תוכנית. קרה ההיפך: ברית המועצות עטה על המציאה של סואץ, כדי להסיה את דעת העולם מן הבויון של בודסטט, (ויש אומרים: גורל המרד ההונגרי נחץ במעבר המיטלה).

כיום עומדת מוסקבה מול אויב מסוכן עד אין ערוך יותר ממורדי בודסטט: הענק מסקון.